

Er is nog een groene wereld te winnen op het dak

Zwarte platte daken worden groene oases

‘Nederland kent een ongekend aantal ongebruikte platte daken. Wat zou het mooi zijn als we daar groene oases van kunnen maken’, verzucht hovenier Mattijs van Dalen. Hij vergroende met zijn bedrijf Green Revolution in thuisstad Breda al vijfhonderd daken en mocht onlangs een bijzondere daktuin aanleggen op een honderd jaar oude timmerfabriek in Nijmegen. Hij gebruikte op een originele manier keerwanden van Adezz om cirkels met vaste planten en kruiden te maken rond twee lichtkoepels. Ook bijzonder is de toepassing van gebruikt (en dus circulair) vlinderhout in deze daktuin.

Auteur: Rosanne de Boer (foto’s: Rosanne de Boer)

‘De lichtkoepels waren in eerste instantie een behoorlijke uitdaging in het ontwerp, maar vormen nu één geheel met de grote borders met planten en bomen op de daktuin’, vertelt Mattijs van Dalen, terwijl hij de laatste hand legt aan de borders. In het eerste ontwerp waren de borders kleiner en was er meer zitruimte op het dak. Maar Van Dalens opdrachtgevers, Fleur van den Bosch en Sytze Malda, wilden een nog groenere oase op hun dak creëren. De borders die als cirkels om de lichtkoepels zijn gelegd, staan nu vol planten en bloemen, wuivend gras en geurige kruiden. Van Dalen koos bijvoorbeeld voor tijm, salie,

oregano, dropplant en munt. ‘Kruiden groeien goed op rotsachtige grond en zijn bestand tegen de weersomstandigheden op daken. Het kan er erg warm worden. Belangrijk is ook dat de planten windbestendig zijn, want op het dak vangen ze meer wind.’ In de borders plaatste hij daarnaast ook een grootbloemige Japanse kornoelje en een vijg. Bijzonder, volgens de hovenier: op het dak van een particulier worden zelden bomen toegepast. Voor bedrijven deed Van Dalen het vaker. ‘Daken van particulieren zijn zelden sterk genoeg om er bomen op te plaatsen. Bij dit dak kon het wel. Ik had voor de bomen uiteraard meer grond

nodig dan voor de planten, al zullen ze nooit echt groot worden omdat ze maar beperkt kunnen wortelen. Ik heb ook meer substraat gebruikt, zodat ze stevig staan. In deze border is 50 centimeter beschikbaar. Voor de vaste planten is er 15 centimeter substraat.’

Green Revolution

‘Als kind wilde ik het liefst buiten zijn, op pad met de kruiwagen en gereedschap om de buurt te onderhouden. Ik had minder interesse in school. Met mijn opa, die tuinman was – zo heette dat toen nog –, heb ik mijn eerste tuin aangelegd.’ Van Dalens roots liggen

Op een zonovergoten dakterras checkt Mattijs van Dalen hoe de planten groeien in de perken rond de lichtkoepels.

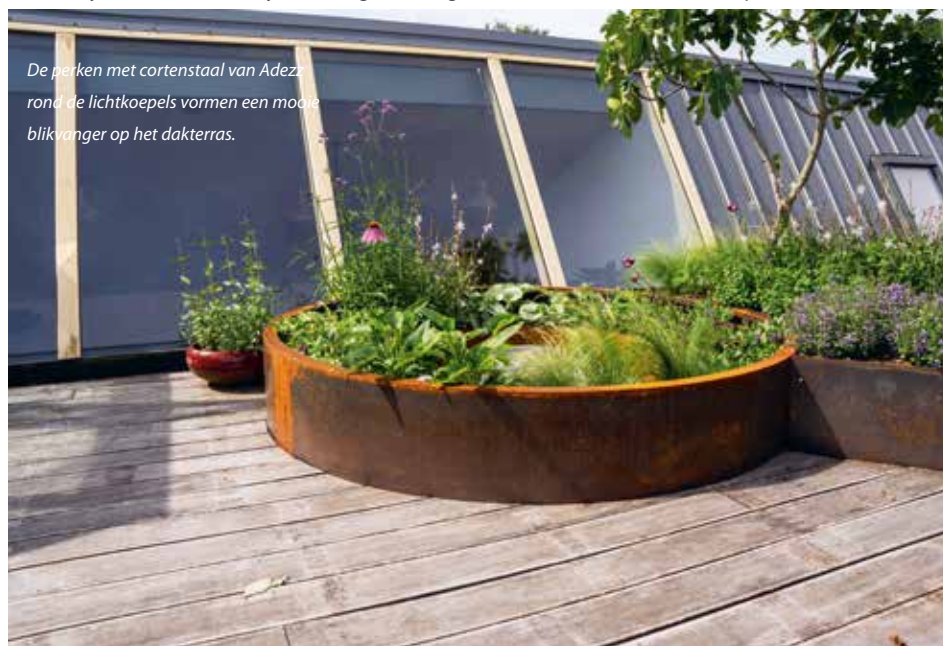
‘Kruiden kunnen goed groeien op rotsachtige grond en zijn ook bestand tegen de weersomstandigheden op daken’

in Nijmegen. ‘Ik woonde op een steenworp afstand van de daktuin die ik nu aanleg. In Nijmegen volgde ik de hoveniersopleiding bij Helicon, de school met groene opleidingen die nu Yuverta heet. Als tiener had ik een bijbaantje bij een tuincentrum. Later ging ik ook tuinen onderhouden en aanleggen en rondde ik een opleiding commerciële economie af. Ik werk nu zeven jaar voor mezelf. Daarvoor was ik in dienst bij een groot hoveniersbedrijf in Amsterdam, waarvoor ik vooral veel daktuinen heb aangelegd.’

Met zijn bedrijf Green Revolution vergroende Van Dalen in thuisstad Breda al vijfhonderd platte daken. Groene daken zorgen volgens hem niet alleen voor groene oases in de stad, maar ook voor een aangenamer binnenklimaat. ‘Een groendak heeft een isolerende werking, waardoor het binnen aangenamer wordt.’ Hij legt meestal sedumdaken aan, maar ook groendaken met vaste planten. Daarnaast heeft hij een eigen stadskwekerij voor sedum.

Organische vormen

Malda en Van den Bosch kenden Van Dalen al, omdat hij ook de daktuin bij hun vorige woning

De perken met cortenstaal van Adezz rond de lichtkoepels vormen een mooie blikvanger op het dakterras.

in Arnhem had gerealiseerd. Ze wilden graag dat hij ook de daktuin in Nijmegen zou doen. ‘Het pakket van eisen en wensen was duidelijk en was mij op het lijf geschreven. Dit dak is uiteindelijk nog groener geworden dan in het eerste ontwerp stond.’

Malda: ‘We willen graag dat binnen en buiten één geheel vormen. In het interieur is veel hout gebruikt, passend bij de historie van de voormalige timmerfabriek. Toen we het pand kochten, bestond het uit niet veel meer dan vier muren en een lekkend dak. Het moest een stoere, industriële uitstraling krijgen, maar dan wel gecombineerd met organische vormen en een Marokkaans tintje.’ Dit laatste komt onder andere terug in het materiaal waarvan de ronde gebogen muren van de badkamer zijn gemaakt, en in de zandkleur die ze gekregen hebben. De muren in de woonkeuken hebben ook natuurlijke kleuren en er is leemstuc gebruikt. ‘Het organische wordt extra benadrukt door de grote plantenbak die in de betonnen vloer is aangebracht.’ Hij glimlacht: ‘Ik moet het anders zeggen: de plantenbak was er eerder dan deze betonnen vloer; de betonvlechters waren verbaasd dat ze om een plantenbak heen moesten werken. Dat hadden ze nog niet eerder meegemaakt.’

Cortenstaal

‘We hadden al het staal van de constructie van onze woning kunnen wegwerken, maar dat wilden we niet’, legt Malda uit. ‘Dit staal past bij het imago en de historie van het gebouw. De daktuin zie ik als de kers op de taart.’

Hovenier Mattijs van Dalen legt de laatste hand aan de borders rond de lichtkoepels.

Van Dalen vertelt dat hij voor de daktuin cortenstaal koos. 'Cortenstaal heeft een natuurlijke uitstraling, die goed past bij het groen in de borders. Door het cortenstaal wordt ook de verbinding tussen binnen en buiten gelegd. Dit was een van de eisen waaraan de daktuin moest voldoen. De buitenring om de lichtkoepels en de ronde elementen van de borders waren bij Adezz uit voorraad leverbaar.' De binnenring heeft hij zelf gemaakt uit cortenstaal dat door Adezz is geleverd. 'Het mooie is dat je op de website van Adezz direct de beschikbaarheid van materialen ziet, en een pagina met technische specificaties die van toepassing zijn bij het maken van dakontwerpen.' Cortenstaal is in principe duurzaam omdat het geen coating heeft en in de toekomst eenvoudig hergebruikt kan worden. Van Dalen had zich voorgenomen niet voor de makkelijke weg te kiezen door nieuwe materialen aan te schaffen. Hij had geen gebruikt cortenstaal in de juiste dikte gevonden, maar wel veel andere tweedehands materialen die hij een tweede leven gaf. Hij maakte er een sport van om zo veel mogelijk gerecyclede materialen te gebruiken. 'Ik heb daar mijn netwerk bij NL Greenlabel voor gebruikt. Voor daken is het verstandig om hardhout te kiezen, omdat dit bestand is tegen extreme weersomstandigheden. Maar hardhout komt uit de tropen en daar wil ik het niet vandaan halen. Isolatiemateriaal als opvulling

van de borders vond ik bij een sloopbedrijf in Breda. Toen ik op zoek ging naar hardhout voor de vlonders, zag ik op de website van Van den Berg Hardhout dat dit bedrijf een afdeling heeft met een groot sortiment gebruikt hardhout. Ik denk dat FSC-gecertificeerd tropisch hardhout in het algemeen een verantwoorde keuze is, maar de optie van gebruikt hout heeft mijn voorkeur. Bij Van den Berg vond ik hardhout dat eerst dertig jaar gediend heeft als steiger in een jachthaven.'

'Planten moet je opvoeden en niet te veel verwennen'

Dakpannen

'Voor daktuinsubstraat wordt vaak lava als ingrediënt gebruikt, maar ik koos een ander materiaal, dat uit Nederland afkomstig is,' vertelt Van Dalen. 'Het substraat van Greenmakers bestaat uit een mengsel van reststromen, waaronder oude vermalen dakpannen en compost.' Als je goed kijkt, zie je het typerende rood van de gebroken dakpannen afsteken tegen het groen van de planten. 'De duurzaamheid van dit product wordt aangetoond met het productlabel A van NL

Greenlabel.' Hij haalt wat groen weg dat spontaan is opgekomen, om zijn eigen aanplant niet te laten verstikken. Het is een warme dag, maar hij adviseert Malda niet te snel water te geven. 'Planten moet je opvoeden en daarbij niet te veel verwennen met extra water, anders wortelen ze niet goed genoeg.' Als het om de vergroening van de steden gaat, is Van Dalen ambitieus. De studenten van de tweejarige opleiding Groene Leefomgeving aan de Hogere Agrarische School (HAS Green Academy) in Den Bosch, waar hij les geeft, weten er alles van. 'Voor mij geen betegelde tuinen of kunstgras. Ik zie het als een soort roeping om steden te vergroenen. En daarvoor zijn er in Nederland nog miljoenen vierkante meters aan ruimte vrij op daken.'

Prijs voor beste daktuin van het jaar

Bij het ter perse gaan van deze editie bereikte ons nog nét het nieuws dat Mattijs van Dalen met deze daktuin de prijs voor daktuin van het jaar in de categorie particuliere daktuinen in ontvangst mogen nemen!

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!